

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Liddell and Scott IV: Such men are doubtless rare

Naerebout, F.G.

Citation

Naerebout, F. G. (1982). Liddell and Scott IV: Such men are doubtless rare. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/11096>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/11096>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

LIDDELL AND SCOTT

'Such men are doubtless rare'

In de vorige Frons stond de omschrijving van de ideale Dean van Christ Church afgedrukt. Ik zal, zoals beloofd, Liddell eens aan wat punten uit deze omschrijving toetsen (Moge diegene, die zich het betreffende stukje tekst niet vermag te herinneren en die de betreffende Frons na lezing heeft weggeworpen, nu het kwalijke van deze handelwijze inzien; Frons dient men te koesteren, minstens tot de volgende schoonmaak). Liddell dus.

'A ripe scholar': het lexicon liet hier geen twijfel over bestaan. Ook filosofisch en theologisch was Liddell zeer onderlegd en als historicus genoot hij een zekere faam: zijn A History of Ancient Rome (1855) werd in een aangepaste editie een standaard schoolboek. Liddells ware element was en bleef toch de lexicografie. Hij beheerste verschijdene talen, liefhebberde in de jonge vergelijkende taalwetenschap en ijverde voortdurend voor een goed gebruik van de Engelse taal, waar het volgens hem bij de studenten veelal aan ontbrak (komt het U bekend voor?).

'Apt to teach...skilful and experienced in governing young men of the upper classes': dit had Liddell wel bewezen gedurende zijn Headmastership van Westminster College te Londen en eerder als tutor te Oxford. Ook als Dean was hij een goed docent en leider. Zijn grote strengheid, soms lijkt het hardheid, werd als rechtvaardig en noodzakelijk beschouwd. Het leidinggeven was namelijk geen eenvoudige taak: de 'harde kern' van adellijke jongelieden te Oxford had een dagindeling met 'too much cardplaying, drinking and rowdiness', hield van de jacht en niet te vermoeiende veldsporten en had een diepgewortelde afkeer van studie. Tot zover niets bijzonders, maar de rowdiness wilde nog wel eens leiden tot geweldpleging en openbare ordeverstoringen. In zulke gevallen, die de grenzen van het toelaatbare ver overschreden, was Liddell geen man, die over zich liet lopen. Overigens werd hij, zoals zovelen, met de jaren aanzienlijk milder.

'Sound judgement...business habits': Liddell beschikte over beide. De toon van zijn correspondentie was zelfs dermate zakelijk, dat het mij somwijlen wat koud om het hart wordt, maar deze zakelijkheid maakte hem een geboren bestuurder, 'pre-eminently good as Chairman'. In deze periode van vele controverse, bestuurlijk en religieus (zelfs summierere behandeling zou een Frons of wat vergen), wist hij veelal een verzoenende en bemiddelende rol te spelen, en als hij zijn zin wist door te drijven, dan altijd langs de weg van het overleg. Bestuurlijk bleek hij aanzienlijk minder beeldenstormer dan Pusey in 1855 vreesde; de scherpsziende Friedrich Max Müller, de befaamde linguïst en godsdienstwetenschapper, schreef: 'there is no doubt a strong conservative foundation underlying his liberal and reforming convictions' en daar had hij ontegenzeggelijk gelijk in.

Het bestuurstaal van Liddell reikte verder dan Christ Church; zo was hij een gewaardeerde Vice-Chancellor van Oxford University. Ook buiten de Universiteit was hij actief (als teninste iets in Oxford 'buiten de Universiteit' genoemd kan worden!), bv. bij de bouw van Model Dwellings for the Working Classes, en tesamen met de classicus Jowett ontwierp hij een plan voor de verbetering van de drainage van de Thames-vallei. In die zo technische eeuw zonder technocraten was zoietz best te rijmen met een Greek Lexicon. Bovendien zat het in de familie: Liddells broer Charles was assistent van de railbouwers George en Robert Stephenson.

De zeer praktische geest van Liddell deed Ruskin, van wie wij al eerder een uitlating in deze richting hebben gezien, verzuchten: 'the prosaic and practical element in him prevailed over the sensitive one'.

'Incorruptable integrity': Liddell stond bekend als uiterst eerlijk en zeer recht door zee; zó eerlijk en zó recht, dat het op velen overkwam als bruusk. Bij nadere kennismaking kwamen zij dan tot de conclusie, dat hij eigenlijk een vriendelijke en verlegen man was, en 'perfectly straight'. Zijn beheerste en strenge optreden dwong respect af, een respect dat bij velen in affectie verkeerde. Twee tijdgenoten: F. Max Müller: 'the vulgar were ashamed of themselves before him and rough natures were dumb in his presence', en de kunstenaar W.B. Richmond: 'In most people the Dean inspired awe... I felt, and know it was so, that he hated humbug... I took care to think before I spoke; those who were rash enough not to do so brought a cartload of bricks down on themselves without delay'. Hij had dus niet met iedereen geduld.

'A thorough gentleman': Jazeker. Liddells moeder was de nicht van de Earl of Strathmore en zijn oom was Baron Ravensworth of Ravensworth Castle (serieus!). Liddell was gedurende zijn jaren als Headmaster van Westminster College de hofkapelaan van H.R.H. Prince Albert en verkeerde dus in de hoogste maatschappelijke kringen. Later zou Prins Leopold nog een blauwbloedige maandag op Christ Church doorbrengen en geruchten brachten zijn naam in verband met die van Alice Liddell; maar zoiets kon niet zijn, prinsken huwden toendertijd prinsessen en Alice was geen prinses, ondanks Liddells 'aristocratic bearing'.

Kortom, Liddell voldoet aan alle gestelde eisen. Maar is het beeld niet waf ommenselijk? Had Ruskin dan toch gelijk? Nee. Ruskin had zelden gelijk wanneer het om mensen ging en niet om gebouwen of kunstvoorwerpen (en zelfs dan sloeg hij niet zelden de plank mis). Het boven geciteerde verhaal van Richmond gaat voort met een beschrijving van de geweldige relatie van Liddell met zijn gezin. Ze waren niet eens bang voor hem! Deze opmerking, die Liddell contrasteert met de gemiddelde Victoriaanse huisvader, bewijst, dat er in de ogen van een tijdgenoot sprake was van een warm gezinsleven. De schaarse gegevens bevestigen dit beeld (hoe formeel het ook allemaal moge lijken in onze ogen). De Dean was zeer op zijn zoon en dochteren gesteld; het overlijden van een van hen was een zeer zware slag voor hem. Ook andere naasten droeg hij een warm hart toe en hij hechtte zich ook aan bepaalde mensen. Toen de senior student Luke omkwam bij een treurig ongeval, was Liddell gedurende langere tijd geheel overstuur. (Luke verdronk, toen hij uit een bootje viel; hij had nl. last van duizelingen t.g.v. overmatige studie. Opgepast dus, vermijdt bootjes!).

Het gezinsleven van de Liddells mag dan goed geweest zijn, Mrs. Liddell lijkt toch geen bijzonder innemende persoon. Zij was mooi, 'a dark beauty of Spanish type', maar koel, gereserveerd en nogal dominerend, 'as formidable as she was handsome'. In de 80-er jaren deed in Oxford het volgende vers de ronde:

I am the Dean and this is Mrs. Liddell/ She plays the first and I the second fiddle. Mrs. Liddells enorme diners werden in Oxford wel gewaardeerd, maar haar snobisme, en vooral haar wat al te duidelijke jagen op goede partijen voor haar dochters stelde haar bloot aan veel kritiek.

Met een dergelijke echtgenote, een buitenhuisje aan zee en een poes die Dinah heette, is de grote geest achter het Greek Lexicon toch weer tot menselijke proporties teruggebracht. We laten Liddell achter in een schaars vrij moment, gezeten aan de haard en lezend in een werk van één van zijn favoriete auteurs: Shakespeare, Horatius, Scott en Boswell. Hoe menselijk dat daar geen woord Grieks bij zit.